

Strategisk överenskommelse för samverkan inom mottagande, etablering och integration i Kronoberg

Rapport om utveckling och resultat 2019–2024

ARBETSFÖRMEDLINGEN
SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE

Försäkringskassan

Linnéuniversitetet

Migrationsverket

REGION
KRONBERG

Samordningsförbundet
Värend

SUNNERBO
SAMORDNINGSFÖRBUND
IDOLAVIKEN

Alvesta
kommun

Lessebo kommun

Ljungby
kommun

MARKARYDS
KOMMUN

Tingsryds
kommun

UPPVIDINGE
KOMMUN

Växjö
kommun

Almhults
kommun

Länstyrelsen
Kronoberg

STRATEGISK ÖVERENSKOMMELSE FÖR SAMVERKAN INOM MOTTAGANDE,
ETABLERING OCH INTEGRATION I KRONOBERG
Rapport om utveckling och resultat 2019-2024

Titel: Strategisk överenskommelse för samverkan inom mottagande,
etablering och integration i Kronoberg

Författare: Länsstyrelsen Kronoberg

Diarienummer: 851-5425-2024

Utgivningsår: 2024

Omslagsbild: Mostphotos.

Sammanfattning

Vi har gjort skillnad. Vi har utvecklat samverkan. Vi har blivit mycket bättre, men helt i mål är vi inte och det kanske vi aldrig blir.

I den här rapporten beskrivs hur samverkan har vuxit fram och vilka resultat som uppnåtts.

Bakgrunden var att 2015/2016 fick Sverige ett kraftigt ökat mottagande av asylsökande och ensamkommande barn. I förlängningen förde det med sig ett ökat antal nyanlända med uppehållstillstånd som mottogs i kommunerna. Ansträngd situation med brist på boenden, ensamkommande barn som utan förvarning dök upp hos kommunerna och ökade kostnader för mottagande.

Situationen krävde handling och länets aktörer gick samman för att gemensamt möta utmaningarna. Från en bred och inkluderande process för identifiering av behov till en regional samverkansstrategi för perioden 2019-2025. Arbetet inom ramen för strategin skulle leda till strukturer för samverkan och åtgärder som stärkte mottagande, etablering och integration. Arbetet organiserades kring fyra övergripande samverkansområden; Arbetsmarknad/kompetens, Boende, Hälsa och Delaktighet.

Figur 1. Strategins samverkansområden kopplas till Agenda 2030:s delmål.

Det framtida önskade läget: En regional struktur för att gemensamt lyfta och driva frågor och verksamhet inom området integration genom att relevanta samhällsaktörer kan säga följande: Vi vet vart vi vänder oss - Vi vet vem som gör vad - Vi vet hur vi ska agera.

I september 2024 kan det konstateras att det finns en regional struktur som bidrar till att länets aktörer i ökad utsträckning arbetar tillsammans på olika nivåer för att möta integrationsutmaningar. Det har bidragit till ett relationsbyggande mellan aktörer och tydlighet i ansvar för aktörer, vilket i sig är ett viktigt och värdeskapande resultat.

Sedan 2019 har ett stort antal, drygt 120 åtgärder, insatser och projekt genomförts för att möta identifierade behov och utmaningar inom de övergripande samverkansområdena. Utöver detta har även lokala insatser genomförts som har haft eller kan komma att ha påverkan på inkluderingen av aktuella personer i arbets- och samhällslivet i länet.

Det kan konstateras att insatserna på olika sätt har bidragit till stegförflyttningar – människor som har kommit i arbete/studier, uppnått en ökad anställningsbarhet, utvecklat sina kunskaper i svenska språket och om det svenska samhället samt fått en ökad möjlighet till delaktighet.

I rapporten finns beskrivningar av några av dessa insatser. Länets aktörer inom området har genom genomförande av insatser fått ökad kunskap, nya verktyg och modeller för att nå ett mer framgångsrikt inkluderande i samhället.

Det finns fortsatt utmaningar och det är viktigt att länet har en beredskap och utrymme för att möta både nuvarande och framtida utmaningar. Det är nu få som söker asyl i Sverige, det är få som ges uppehållstillstånd, vilket leder till lågt mottagande av nyanlända. Det kan snabbt förändras. Det är även viktigt att ansvar tas för dem som kommit tidigare och inte har etablerats i samhället – SÖK:ens målgrupper omfattar numera utrikes födda personer oavsett när de kom till Sverige. Det är behov av insatser som ska styra inte vissa tidsperioder.

Avslutningsvis ger SÖK:ens beredningsgrupp en rad rekommendationer för det framtida arbetet inom området.

Inledning

Det finns en lång tradition av samverkan i Kronoberg – när det behövs går vi samman och löser utmaningar gemensamt. Utmaningar inom integrationsområdet är inget undantag. Länets strategiska överenskommelse (SÖK)¹ löper under perioden 2019–2025. Aktuell rapport beskriver utveckling och resultat fram till och med september 2024.

Utgångspunkten är de utmaningar som identifierades 2018² och som bedömdes kunna hanteras bäst genom samverkan. Rapporten bygger på länsstyrelsens årliga lägesbilder, enkätundersökningar, statistik, intervjuer, samt bedömningar från styrgrupper och tillgängliga data om insatser och projekt.

I slutet av rapporten lämnar SÖK:ens beredningsgrupp rekommendationer kring hur uppnådda resultat kan tas om hand och vad som fortsatt bör utvecklas i samverkan efter 2025.

Vid Forum för mottagande, etablering och integration mars 2024 efterfrågade forumets representanter mer underlag om resultat och effekter av samverkan genom SÖK. Detta för att kunna ta ställning till vilka insatser och åtgärder som blir viktiga att samverka kring från 2026.

En process har påbörjats för att i god tid kunna enas om hur den regionala samverkan ska se ut från 2026. Forumet har hittills enats om att det är viktigt att strukturer för regional samverkan finns, att samverkan utgår från behov och Forumet har även konstaterat att den regionala samverkan kan och bör organiseras utifrån social hållbarhet, där frågor om integration ingår.

Önskat framtida läge

En regional struktur för att gemensamt lyfta och driva frågor och verksamhet inom området integration genom att relevanta samhällsaktörer kan säga följande:

- Vi vet vart vi vänder oss
- Vi vet vem som gör vad
- Vi vet hur vi ska agera

¹Strategisk överenskommelse - [Samverkan inom mottagande, etablering och integration Länsstyrelsen Kronoberg \(lansstyrelsen.se\)](#)

²Nuläge i Kronobergs län - [Samverkan inom mottagande, etablering och integration | Länsstyrelsen Kronoberg \(lansstyrelsen.se\)](#)

Innehåll

SAMMANFATTNING	3
INLEDNING	5
Önskat framtida läge	5
BAKGRUND	7
I Kronoberg	7
Situationen krävde handling.....	8
UTVECKLING OCH RESULTAT	9
Samverkansstruktur i länet	9
Forum för mottagande, etablering och integration.....	10
Dialog kring mottagande av nyanlända	10
Projekt enhet Kronoberg.....	10
Styrgrupper	10
Beredningsgrupp.....	10
Länsdialoger	11
Operativ samverkan kommuner och myndigheter.....	11
Civilsamhället och offentliga organisationer	11
Behovsanalys	11
Måluppfyllelse utifrån delmålen.....	12
Arbetsmarknad/kompetens	12
Hälsa.....	20
Delaktighet	25
REFLEKTIONER	30
Framåtblick.....	31
REKOMMENDATIONER TILL SÖK:ENS PARTER	32
BILAGA 1 A	33
Arbetsmarknad/kompetens	33
Hälsa.....	33
Delaktighet.....	33
BILAGA 1 B	34
Principer för samverkan.....	34

Bakgrund

I samband med flyktingsituationen 2015/2016 fick Sverige ett kraftigt ökat mottagande av asylsökande och ensamkommande barn. I förlängningen förde det också med sig ett ökat antal nyanlända med uppehållstillstånd som mottogs i kommunerna.

I Kronoberg

Situationen var mycket ansträngd med brist på boenden, ensamkommande barn som utan förvarning dök upp hos kommunerna, ökade kostnader för mottagandet. Olika projekt startades, men med liten samordning och samverkan. Kort sagt spretade det rejält och resulterade i en stor frustration inte minst hos länets kommuner, som fick dra ett tungt lass.

Situationen innebar också arbetslöshet hos utrikes födda, inte minst för kvinnor. Samtidigt hade Kronobergs län ett växande arbetskraftsbehov, där nyanländas kompetens kan vara en viktig resurs. Matchningen mellan arbetskraftsbehov och den arbetssökandes kompetens behöver dock förstärkas samt att individerna behöver rustas utifrån sina egna förutsättningar och behov.

Parallellt konstaterades även ökad ohälsa hos målgruppen samt låg kunskap om det svenska samhället, som motverkade etablering i arbets- och samhällslivet.

Situationen krävde handling

Berörda myndigheter, kommuner, Region Kronoberg och andra aktörer gick samman och beslutade om följande steg i syfte att möta behov och utmaningar i samverkan.

1. Företrädare för berörda parter gick en processledarutbildning med målsättningen att identifiera vilka processer som krävdes för att säkerställa rutiner som kunde bidra till en framgångsrik inkludering av aktuella personer i arbets- och samhällslivet i samverkan i länet.

- » Vilket ledde till att det tydliggjordes hur många och på vilket sätt olika aktörer var del i integrationsprocessen.

2. Verka för samordning och samverkan i länsövergripande projekt.

- » Vilket ledde till att projektkontoret i Växjö startades upp, som därefter har utvecklats till projektenhet Kronoberg.

3. Arbetsmarknadssamverkan i Kronoberg (ASK) gav länets parter i uppdrag att driva en bred och inkluderande process för framtagande av en strategisk regional överenskommelse. En regional arbetsgrupp bildades med representanter från Länsstyrelsen i Kronobergs län, Region Kronoberg, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Växjö kommun och Linnéuniversitetet.

- » Vilket ledde till att en strategisk överenskommelse för perioden 2019–2025, som signerades av 15 parter i länet. Överenskommelsen utgick från huvudområdena arbetsmarknad/kompetens, boende³, hälsa och delaktighet – där gemensamt identifierade utmaningar lett till nio olika delmål och 15 möjliga samverkansområden.

4. Parterna enades under processens gång även om att gemensamt ta fram lokala överenskommelser i första hand mellan Arbetsförmedlingen och kommuner som speglade den regionala överenskommelsen lokalt.

- » Vilket ledde till att frågorna tydliggjordes och att åtgärder genomfördes lokalt.

³Området boende utgick från överenskommelsen i mars 2023.

Utveckling och resultat

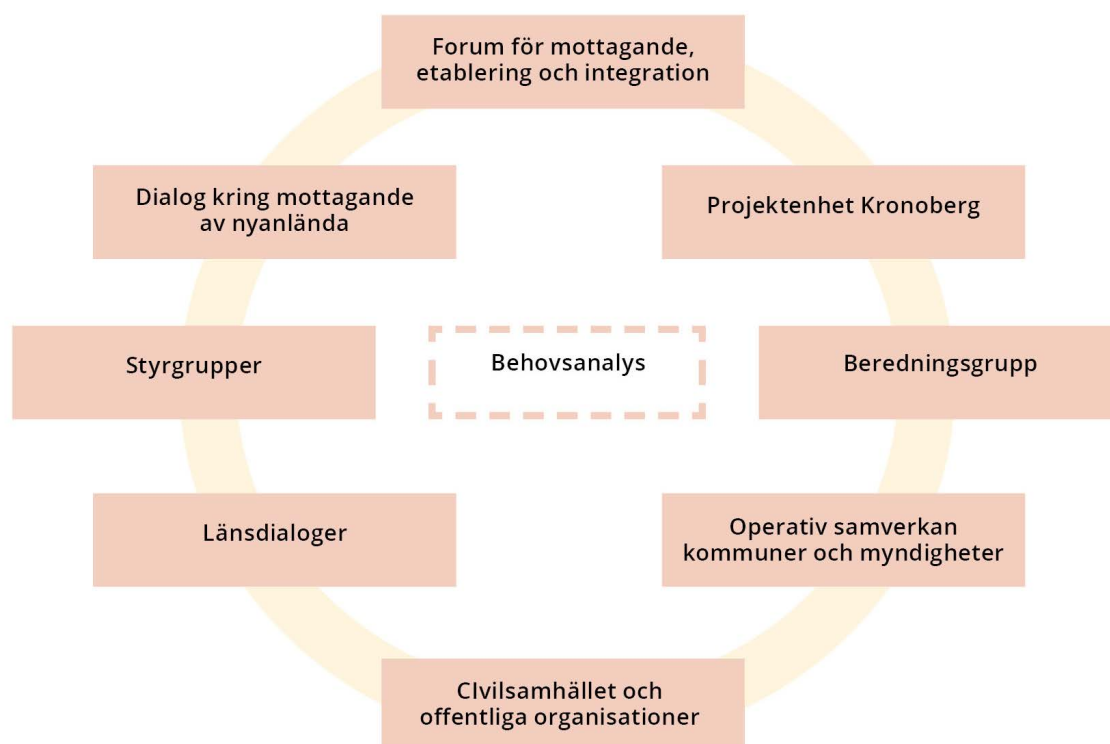
Det ursprungliga uppdraget var att skapa strukturer för samverkan och handlingsplaner för gemensamma mål inom mottagande, etablering och integration som ledde till åtgärder.

Samverkansstruktur i länet

Det är kanske det främsta och tydligaste resultatet av SÖK-processen att vi har skapat en samverkansstruktur kring mottagande, etablering och integration som inte fanns sedan tidigare. Samtidigt har strukturen byggts kring och mellan flera sedan tidigare existerande grupper/nätverk.

Idag finns en regional struktur som bidrar till att länets aktörer i ökad utsträckning arbetar tillsammans på olika nivåer för att möta integrationsutmaningar genom gemensamma projekt, riktade åtgärder, erfarenhetsutbyte, utbildning och dialog.

Eftersom omvärlden är i ständig förändring behöver länets aktörer också vara det. Strukturen har därför utvecklats genom åren och just nu ser den ut enligt nedan.

Figur 2. Samverkansstruktur.

Forum för mottagande, etablering och integration

Forum för mottagande, etablering och integration är SÖK:ens högsta beslutande organ och består av parternas ledningar. Forumet sammanträder två gånger per år och fattar bland annat beslut om projekt på regional nivå utifrån behovsanalyser och förslag som har tagits fram av SÖK:ens styrgrupper och beretts av beredningsgruppen.

Dialog kring mottagande av nyanlända

I anslutning till det Forum för mottagande, etablering och integration som sker varje höst, genomförs dialog kring mottagande av nyanlända och hur de ska fördelas i länet. Dialog mellan kommunledningar och länsstyrelsen, som fattar beslut om antal nyanlända som ska tas emot per kommun.

Projektenhet Kronoberg

I den gemensamma strukturen finns även projektenhet Kronoberg, som har vuxit fram som ett resultat av flera gemensamma projekt i länet (exempelvis Etableringssamverkan Kronoberg) och genom den stärkta samverkan som nåtts med stöd av SÖK. Projekten Kronoberg leds av Växjö Kommun, men servar alla länets kommuner.

Projektenhet Kronoberg genomför bedömningar av behov av åtgärder samt tar fram projektdirektiv och ansökningar om medel:

- efter beslut i Forum
- på eget initiativ, oftast genom direktiv från Arbetsmarknadssamverkan Kronoberg
- på initiativ av kommun, civilsamhälle med flera

Styrgrupper

Det finns styrgrupper som genom sin kompetens, sammansättning och mandat kan bedöma behov, se resultat och göra analyser:

- Arbetsmarknadssamverkan Kronoberg (ASK) med ansvar för arbetsmarknad/kompetens.
- Ledningsgruppen för samordning av hälso- och sjukvård, socialtjänst och skola (Ledningsgruppen för samordning) för hälsa.

Styrgrupperna har även ett gemensamt ansvar för delaktighet.

Beredningsgrupp

Det finns en beredningsgrupp som planerar, förbereder, omvärldsbevakar och sprider information med representanter från flertalet parter. Gruppen är sammansatt utifrån att kunskap och kompetens ska finnas om alla SÖK:ens områden.

Länsdialoger

Det finns ett koncept för att kunna dra lärdomar av erfarenheter och resultat från asyl- och etableringsinsatser i länet och i landet genom länsdialoger som genomförs två gånger per år med bred målgrupp – politiker, tjänstepersoner och chefer på strategisk och operativ nivå samt civilsamhället.

Operativ samverkan kommuner och myndigheter

Digitalt forum för operativ samverkan (Aktuellt om integration) 4–6 gånger per år eller fler om behov uppstår med målgrupp tjänstepersoner på operativ nivå i kommunerna. Medverkar gör relevanta myndigheter såsom Migrationsverket, Arbetsförmedlingen och Länsstyrelsen samt vid behov andra aktörer såsom Region Kronoberg och Skatteverket.

Civilsamhället och offentliga organisationer

Nätverket VÄV Kronoberg tillsammans⁴ är en länsövergripande samverkansplattform som syftar till att främja och verka för civilsamhällets förutsättningar att aktivt bedriva verksamhet inom mottagande och etablering och integration. En plattform för samtal och samverkan mellan civilsamhället och offentliga organisationer.

Nätverket möts 4–6 gånger per år och arbete med informationsspridning och kompetensutveckling sker kontinuerligt däremellan.

Behovsanalys

Projekt - som berör samtliga områden - Att mäta mottagande, etablering och integration i Kronoberg – kartläggning och sammanställning av statistik på kommun- och länsnivå – som tidigare har beslutats om i forum för mottagande, etablering och integration.

Projektet genomförs av Linneuniversitetet med SÖK:en beredningsgrupp som styrgrupp och med särskilt kunskapsstöd från Region Kronoberg och Lessebo kommun.

Projektet syftar till att ta fram mätinstrument och indikatorer för att effektivt kunna upptäcka brister och följa upp åtgärder på både kommunal och regional nivå. Beredningsgruppen gör bedömningen att det kan bli ett viktigt verktyg i länets framtida arbete inom området.

---

⁴[VÄV Kronoberg tillsammans](#)

Måluppfyllelse utifrån delmålen

SÖK:ens handlingsplan utgår från de övergripande samverkansområden som överenskommelsen omfattar⁵:

- Arbetsmarknad/kompetens
- Hälsa
- Delaktighet

Områdena beaktas som beroende av varandra och som viktiga delar för etablering och integration i det svenska samhället. SÖK:ens delmål formulerades utifrån bedömningen att samverkan skulle underlätta måluppfyllnad.

Arbetsmarknad/kompetens

Kronobergs län har ett växande arbetskraftsbehov, där nyanlända kvinnors och mäns kompetens är en viktig resurs. Individerna behöver rustas utifrån sina egna förutsättningar och behov. Matchningen mellan arbetskraftsbehov och den arbets sökandes kompetens behöver också förstärkas.

För en fungerande etablering på arbetsmarknaden krävs åtgärder inom både arbetsmarknad och utbildning. Näringslivet behöver också ta ett större ansvar i arbetet med att stärka individers kompetens för att möta arbetsmarknadens behov.

Med den bakgrunden formulerades tre delmål, som i sin tur innefattade identifierade utmaningar, där regional samverkan kunde bidra till en förändring.

Delmål:

1. Andelen nyanlända kvinnor som arbetar eller studerar efter avslutad etablering ska minst dubblas.
2. Andelen nyanlända som genom studier stärker sin ställning på arbetsmarknaden ska öka.
3. Andelen arbetsgivare som rekryterar ska öka.

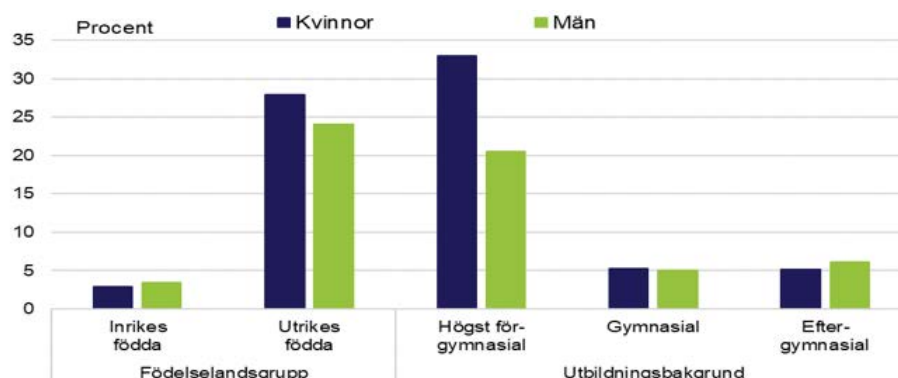
⁵Det övergripande samverkansområdet boende kommer inte att beskrivas i denna rapport med anledning av att Forumet för mottagande, etablering och integration 2023-03-30 tog beslut om att det utgår från den regionala överenskommelsen.

Delmål 1 – Andelen nyanlända kvinnor som arbetar eller studerar efter avslutad etablering ska minst dubblas

Utgångsläget 2018

Det konstaterades att det råder en obalans på länets arbetsmarknad. Vissa grupper har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Exempelvis har var tredje person som söker arbete högst förgymnasial utbildning och två av fem arbetslösa är födda utanför Europa. Vidare konstaterades det att mellan utbildad arbetskraft och arbetssökandes utbildningsnivå finns en tydlig obalans.

Utrikes födda kvinnor har sämre förutsättningar än utrikes födda män och står i högre utsträckning utanför arbetsmarknaden. Se figur 3.

Figur 3. Inskrivna arbetslösa 16–64 år fördelat på olika grupper i Kronobergs län, 2018. Källa Arbetsförmedlingen.

Så här har det gått

Inom arbetsmarknad/kompetens har det i länet arbetats intensivt med att genomföra åtgärder, insatser och projekt kopplade till delmål 1. Några av dessa presenteras kort här:

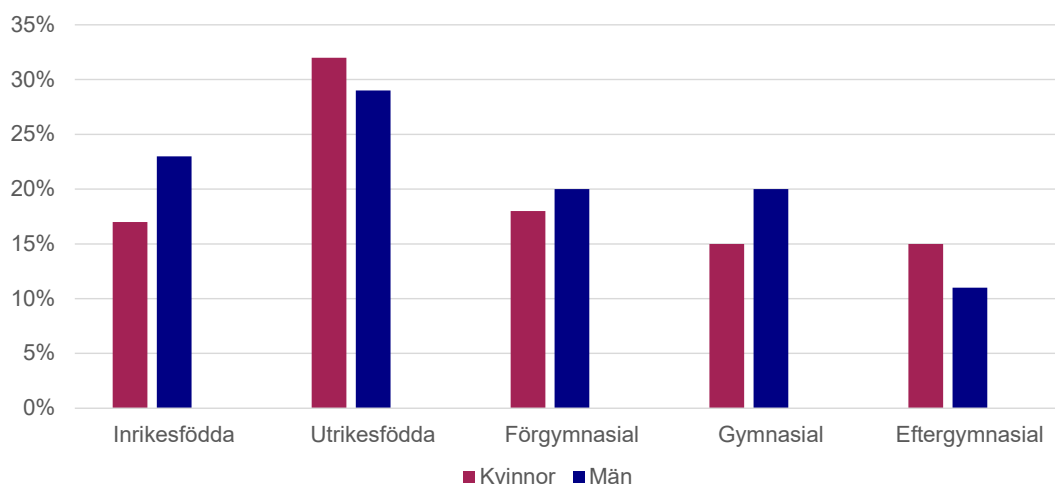
- **Upprättande av lokala överenskommelser** primärt mellan Arbetsförmedlingen och kommuner, även andra aktörer kan ingå i överenskommelsen. Har förbättrats genom tydligare ansvarsfördelning och krav på uppföljning av överenskommelsen.
- **Kvinnor kan i Tingsryd - 2018-2020** - individuell kartläggning och urval hos Arbetsförmedlingen samt individuell anpassning i projektet utifrån deltagarens behov och förutsättningar.
  - » Ledde till att 70 procent av deltagarna gick vidare i studier eller arbete.
- **Projekt "Jobb först" i Ljungby kommun** - Arbetsförmedlingen identifierade tillsammans med Ljungby kommun behov av åtgärder för utrikes födda, långtidsarbetslösa som uppstår ekonomiskt bistånd och som trots deltagande i olika insatser inte gjort någon progression.

Utgångspunkten har varit att tro på kvinnornas upplevda förmåga om att få en chans på arbetsmarknaden. Inga långa kartläggningar utan en kort introduktion inför anställning och därefter ut på "riktiga" arbetsplatser.

» Som hittills lett till 10 i introduktionsjobb av 11 inskrivna i projektet

- **FRAMSAM - Ljungby, Markaryd, Älmhult.** Jan 2020-dec 2021. Finansierat av samordningsförbundet/kommunerna. Gemensamma aktiviteter i alla kommuner sfi, praktik och språkpromenader. Hälften kvinnor, hälften män. Matchning av individens resurs med arbetsgivares behov. Det ledde till att 30-40 procent av deltagarna gick vidare till anställning
- **Växjömentor** – Ett initiativ för att stötta högtbildade utrikes födda kvinnor att ta sig in på arbetsmarknaden. Med en Växjömentor, kan adepten få ökade möjligheter till arbete och kunna bidra till ökad kompetensförsörjning. Startades i september 2024 och bygger på det tidigare projektet Rotarys yrkesmentorer.
- **Forskningsinsatser "Att främja mångfald på arbetsmarknaden - vilka åtgärder är mest effektiva?"** Forskningens huvudsakliga syfte och långsiktiga mål är att samla kunskap om vilka åtgärder som är effektiva för att främja mångfald på arbetsmarknaden. I samarbete med företag och organisationer testas olika mångfaldsåtgärder i en verklig miljö på arbetsplatser. Särskilt fokus på rekrytering och befordran. Forskningen pågår mellan 2019-2024.
- **Mammagrupper på Kottens förskola i Älmhult** – samverkan inom ramen för familjecentralen med samhällsinformation och föräldraskapsstödjande insatser och utbildningar. Finansierats av länsstyrelsen.
  - » Som har lett till att alla mammor, som deltagit i insatsen gått vidare till studier eller praktik/arbete.
- **Sfi på familjecentralen i Lessebo** - projekt vars huvudsyfte är språkutveckling för föräldralediga och/eller föräldrar med små barn. Samverkan mellan sfi, öppna förskolan och barnhälsovård samt med civilsamhället (Pingstkyrkan). Finansierats av länsstyrelsen.
  - » Lett till att språket har fortsatt utvecklas under föräldraledigheten och en del kan även gå vidare till nästa sfi-nivå. Deltagarna fick också en bättre kunskap om samhället, stärktes i sin föräldraroll och fick utökat nätverk, inte minst de mammor som deltagit i verksamheten.

Vid en jämförelse mellan utgångsläget från 2018, se figur 3 och nuläget, det vill säga i augusti 2024, se figur 4, kan det konstateras att andelen nyanlända kvinnor som arbetar eller studerar efter avslutad etablering inte har dubblrats.

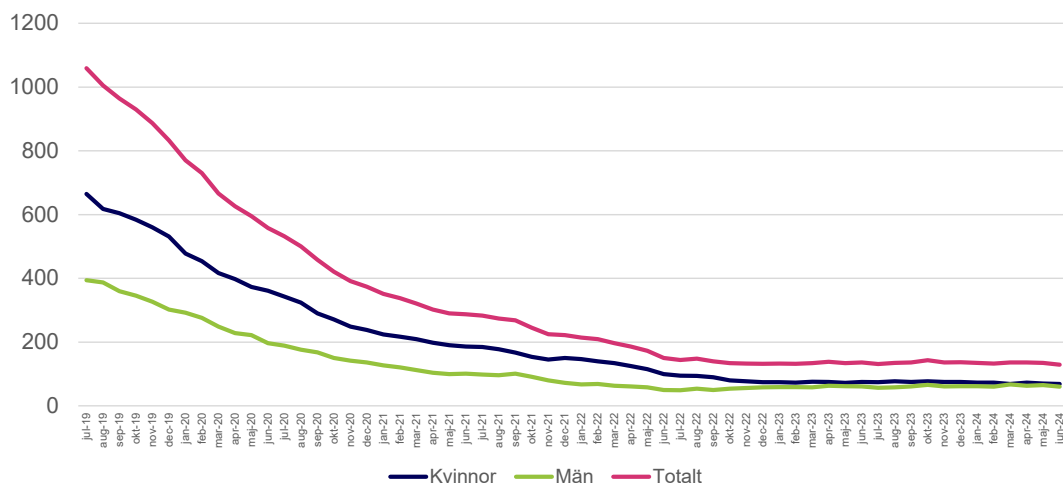

Figur 4. Inskrivna arbetslösa 16–64 år, fördelat på grupper i Kronoberg augusti 2024. Källa Arbetsförmedlingen.

Jämförelser rakt av är oftast inte helt rättvisande. Omgivande faktorer måste tas hänsyn till. Under perioden fram tills idag har det funnits utmaningar som får beaktas som extraordinära. En pandemi, som ledde till isolering av människor, förlust av jobb och även familj, den försämrade ekonomin som ledde till ökade priser och sämre förutsättningar att få jobb samt kriget i Ukraina som lett till fler flyktingar därifrån.

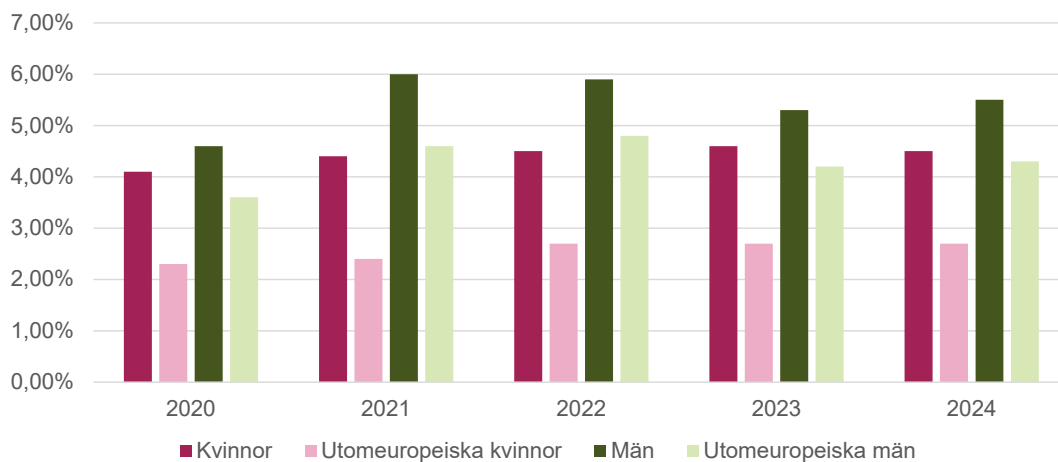
Utfallet har även påverkats av hur många från målgruppen som har befunnit sig inom etableringsprogrammet. Det har över åren skett en kraftig minskning av deltagare, se figur 5.

STRATEGISK ÖVERENSKOMMELSE FÖR SAMVERKAN INOM MOTTAGANDE,
ETABLERING OCH INTEGRATION I KRONOBERG
Rapport om utveckling och resultat 2019–2024

Figur 5. Antal i etableringsprogrammet 2019–2024 i Kronobergs län. Källa Arbetsförmedlingen.

Utmaningar kvarstår och utrikesfödda kvinnors etablering på arbetsmarknaden måste fortsatt prioriteras. Det kan dock konstateras att statistiken för länet visar en liten uppgång för andel utrikes födda kvinnor som kommer i arbete. Se figur 6.

Figur 6. Omsättning andel i arbete. Källa Arbetsförmedlingen.

Det går inte att ge svar på vilken eller vilka insatser/åtgärder som bidragit till uppgången. Det kan dock bedömas som högst sannolikt att den förbättrade samordningen och samverkan kring aktuella personer har varit en positiv faktor.

Länets aktörer har genom gemensamma projekt och insatser fått en god erfarenhet av vad som ger effekt. Det i sig är ett viktigt resultat för det fortsatta arbetet gentemot målgruppen utrikes födda kvinnor.

Utöver de tidigare beskrivna insatserna är ett sådant också koordinatorsrollen. Den växte fram, inom projekten Etableringssamverkan Kronoberg (ESK) och Hälsofrämjande etablering. Koordinatören har ett helhetsperspektiv och kan ge individanpassat stöd. Koordinatören har kunskap om vad som finns att tillgå kopplat till samtliga områden – arbetsmarknad/kompetens, hälsa och delaktighet samt vilka aktörer som erbjuder vad inklusive civilsamhället.

SAMMANFATTANDE KOMMENTARER – DELMÅL 1

De extraordinära omständigheter som funnits under perioden och som fortsatt påverkar situationen har varit och är en utmaning. Även om målet inte nåtts är det viktigt att se till lärdomar och erfarenheter som har gjorts. En lärdom är att i flera av de beskrivna arbetsmarknadsförberedande insatserna har sfi och/eller samhällsinformation ingått. En hög andel av deltagarna i dessa har sedan gått vidare till studier eller arbete.

De flesta insatser görs i samverkan mellan flera aktörer. Det leder till att erfarenheter såsom metoder och arbetssätt sprids mer och samtidigt nyttjas resurser mer effektivt. En viktig åtgärd för att kunna arbeta mer samlat och med ett helhetsperspektiv är att arbetet idag sker gentemot alla utrikes födda kvinnor, som ej har etablerats i arbets- och samhällslivet, inte enbart de som är inskrivna i etableringsprogrammet.

Delmål 2 – Andelen nyanlända som genom studier stärker sin ställning på arbetsmarknaden ska öka

Utrgångsläget 2018

Det konstaterades då vikten av fokus på kompetensförsörjning i länet och att beakta nyanlända som en resurs för att aktivt möta behoven av kompetensförsörjning. En del i det arbetet är att rusta individer för arbetsmarknaden, att ge förutsättningar för att matchning ska kunna ske med hjälp av studier.

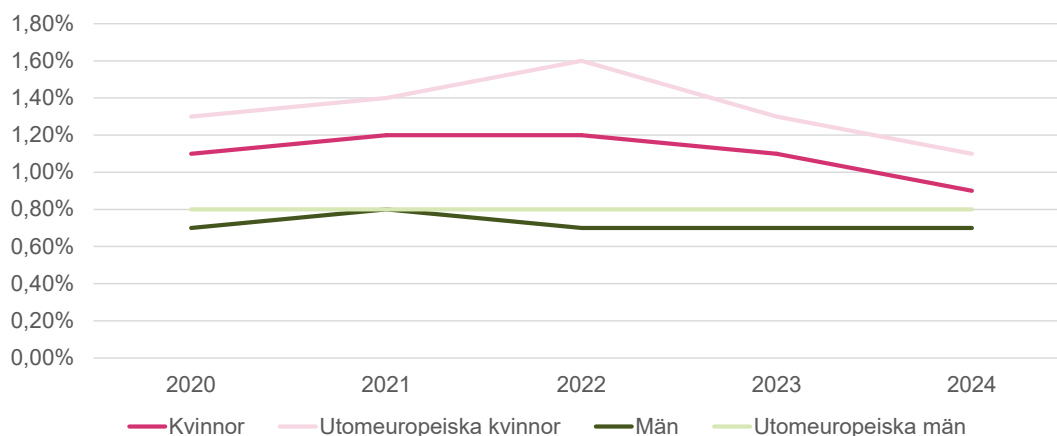
Så här har det gått

Inom arbetsmarknad/kompetens har det i länet arbetats intensivt med att genomföra åtgärder, insatser och projekt kopplade till delmål 2. Några av dessa presenteras kort här:

- **Arbetsförmedlingens samarbeten** och upphandlade tjänster via Folkhögskolor (främst för ungdomar i form av studiemotiverande utbildningar, men även andra kan ta del av dessa).
- **Arbetsförmedlingens satsning** på aktiv anvisning till kommunal vuxenutbildning och dialog genom lokala överenskommelser för att skapa kvalitetssäkra rutiner och fånga in alla med behov.
- **Arbetsförmedlingen jobbar mot anvisningar** till reguljära studier via vuxenutbildningen, som en del av sökandens handlingsplan.

- **I Alvesta har sfi-utbildning och arbetsmarknadsinsatser** förlagts till samma verksamhet för att skapa en röd tråd mellan sfi-undervisning, studie- och yrkesvägledning. Elever erbjuds och uppmuntras att kombinera sfi-studier med yrkesutbildning.
- **I Uppvidinge – insats för att förbättra kunskaper** i svenska språket samt kring kulturkrokar/sociala koder. Fokus på en process för personer som inte gör progression på SFI sker under 2024.
- **Sfi på familjecentralen i Lessebo** – studie- och arbetsmarknadsförberedande projekt vars huvudsyfte är språkutveckling för föräldralediga och/eller föräldrar med små barn. Samverkan mellan sfi, öppna förskolan och barnhälsovård samt med civilsamhället (Pingstkyrkan). Finansierats av länsstyrelsen.
  - » Lett till att språket har fortsatt utvecklas under föräldraledigheten och en del kan även gå vidare till nästa sfi-nivå. Deltagarna fick också en bättre kunskap om samhället, stärktes i sin föräldraroll och fick utökat nätverk, inte minst de mammor som deltagit i verksamheten. Ett bra resultat, där vi tydligt ser en positiv trend för utrikes födda både från inom och utom Europa.

Ett förhållandevis bra resultat, där en positiv trend kunde konstateras till och med 2022. Viss nedgång därefter, men ändå relativt stabilt läge. Se figur 7.

Figur 7. Omsättning andel i studier. Källa Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingen bedömer att flera av deras åtgärder har haft effekt, men menar även att den samverkansstruktur som har byggts upp och används i länet bidrar till de positiva resultaten. Det konstateras bland annat utifrån att det idag finns tydligare kontaktvägar, bättre kunskap om olika aktörers uppdrag och ansvar samt ökad vilja till samverkan.

SAMMANFATTANDE KOMMENTARER – DELMÅL 2

Att beakta nyanlända som en resurs i att möta behoven av kompetensförsörjning i länet var en av utgångspunkterna för SÖK:en. Att rusta individerna för arbetsmarknaden via studier blev därför också ett område som framför allt kommunerna och arbetsförmedlingen fokuserat på, emellanåt i gemensamma satsningar.

I viss mån har även civilsamhället involverats, däribland folkhögskolor. Dessa satsningar som haft god effekt deltagarna, där samverkansstruktur som byggts upp, högst sannolikt, bidragit positivt till resultaten.

Delmål 3 – Andelen arbetsgivare som rekryterar ska öka

Utgångsläget 2018

Det konstaterades då att efterfrågan på arbetskraft i länet är stor: varannan arbetsgivare i länet behöver rekrytera och kan inte växa utan nyrekrytering. Det råder brist på arbetskraft hos två av tre offentliga arbetsgivare och hos nästan hälften av privata arbetsgivare. Detta påverkar verksamheterna, hämmar sysselsättningsökningen och tillväxten.

Så här har det gått

Inom arbetsmarknad/kompetens har det i länet arbetats intensivt med att genomföra åtgärder, insatser och projekt kopplade till delmål 3. Några av dessa presenteras kort här:

- **ESF-projekt för ukrainare** – Samverkan mellan kommuner men där även region och myndigheter samt civilsamhället spelat en roll.
  - » Har lett till jobb för målgruppen, ökade språkkunskaper och en bättre hälsa enligt projektutvärderingen.⁶
- **Förstudie jobba och verka i Tingsryds kommun** – kartläggning av behov hos både utrikes födda och arbetsgivare, ökad samverkan kommun - arbetsgivare - civilsamhälle i syfte att öka anställningsbarhet hos utrikes födda. Finansierat av statsbidrag från Länsstyrelsen.
  - » Har lett till fortsatt utvecklingsarbete inom ramen för Handslaget, regionalt beviljat EU-finansierat projekt via Projektenthet Kronoberg.
- **Arbetsgivarcenter, samarbetsprojekt mellan Arbetsförmedlingen och Växjö kommun** som avslutades 2021.
  - » Har lett till modeller och verktyg⁷ för ökad anställningsbarhet och hållbarhet. Bland annat 1-2 veckors allmän och specifik information och träning av utrikes födda arbetslösa inför anställningsintervju på företag. Inom ramen för projektet fick 7 av 10 jobb därefter.

⁶Projektutvärdering – Kronoberg Cares

⁷<https://www.vaxjo.se/sidor/forskola-och-skola/vaxjo-yrkeshogskola/om-vaxjo-yrkeshogskola.html>

- **Forskningsprojekt: "Arbetsgivarkontakter inom kommunens arbete med arbetslösa"** i syfte att få en ökad förståelse för hur arbetsgivare värderar kompetensen som arbetslösa får genom kommunen och dess betydelse för arbetsgivarens rekryteringsbeslut genom djupintervjuer med arbetsgivare inom enkla manuella yrken i Kronoberg. (Linnéuniversitetet i samverkan med Växjö) kommun

Arbetsförmedlingen konstaterar 2024 att det fortsatt finns ett kompetensglapp. Företag upplever det fortsatt svårt att finna arbetskraft men en viss lättnad kan konstateras, då andelen nyinskrivna hos arbetsförmedlingen har ökat. De har även oftare än tidigare efterfrågade kompetenser. Vidare betonas att läget på arbetsmarknaden just nu är ganska osäkert och att antalet konkurser och varsel är högre än normalt.

Bedömningen är nationell men bedöms kunna gälla även för Kronoberg.

SAMMANFATTANDE KOMMENTARER – DELMÅL 3

Det kan konstateras att både arbetsgivare och SÖK:ens parter sett behov av samverkan för att kunna stärka anställningsbarheten hos utrikes födda samt utveckla metoder för att de som har anställts ska kunna jobba kvar.

Det pågår som ovan beskrivits en rad insatser i samverkan och där även civilsamhällets medverkan ses som betydelsefull. En ökad medvetenhet om att samverkan med näringslivet måste vara en del av åtgärds paket för att utrikes födda ska komma i arbete har skett.

Hälsa

En god hälsa skapar bättre förutsättningar för etablering och är en grund för varje individs möjlighet att utvecklas och vara delaktig i samhället. Migrationsprocessen, bristande kunskap om det svenska samhället och dess hälso- och sjukvård samt social isolering påverkar hälsa och etablering.

Med den bakgrunden formulerades två delmål, som i sin tur innefattade identifierade utmaningar, där regional samverkan kunde bidra till en förändring.

Delmål:

1. Stärkta förutsättningar för tidig upptäckt av ohälsa hos asylsökande och nyanlända.
2. Stärkta förutsättningar att erbjuda det stöd asylsökande och nyanlända behöver för en god hälsa.

Delmål 1 – Stärkta förutsättningar för tidig upptäckt av ohälsa hos asylsökande och nyanlända

Utgångsläget 2018

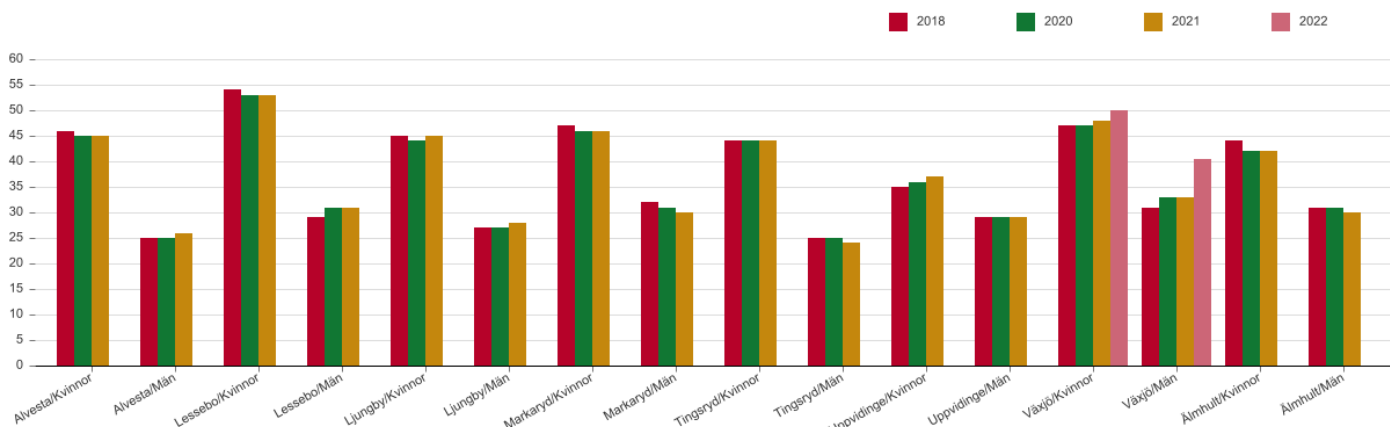
Det konstaterades att tidigare erfarenheter och olika studier visade att migrantgrupper i Sverige och andra länder hade sämre hälsa än inrikesfödda och bland flyktinggrupper även en sämre psykisk hälsa. Det konstaterades vidare att ohälsa sällan identifierats hos nyanlända under etableringsperioden, utan först senare.

Så här har det gått

Inom hälsa har det i länet arbetats intensivt med att genomföra åtgärder, insatser och projekt kopplade till delmål 1. Några av dessa presenteras kort här:

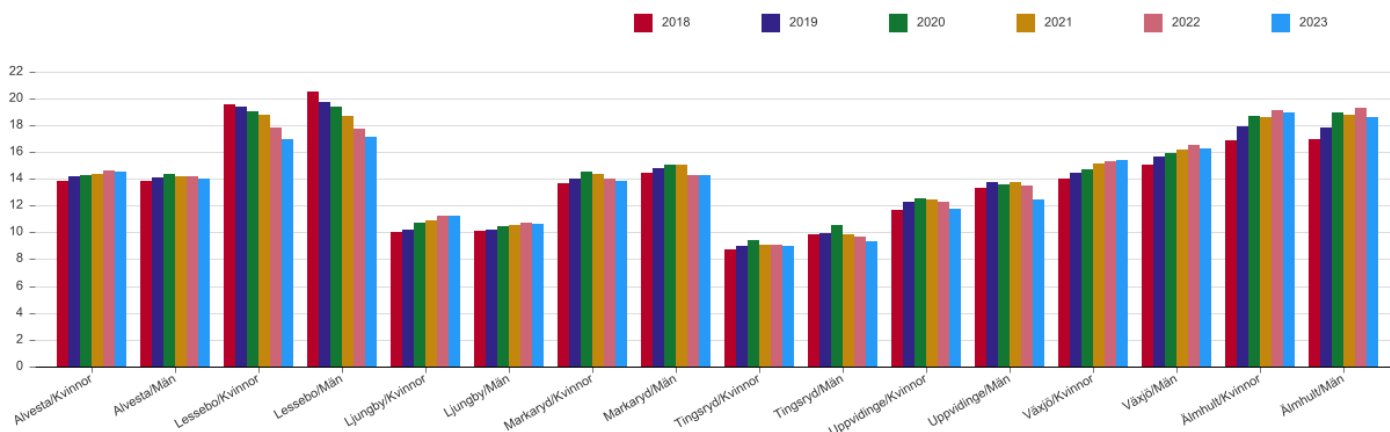
- **Migrationsverket genomför hälsosamtal** med asylsökande och/eller personer under massflyktsdirektivet där olika frågor ställs för att fånga upp och reagera på indikationer om någon form av ohälsa finns.
- **Projektet Skruvas i Kronoberg** – Startade upp i september 2024. Ska bland annat arbeta för att nå barn och ungdomar som riskerar att bli hemmasittare. Genom projektet kan skola och KAA samverka för att tidigt upptäcka och förebygga ohälsa samt verka för bättre övergångar mellan olika stadier. I åldersgruppen 16–24 år är utrikes födda överrepresenterade.
- **Samhällsguidning med familjefokus** – Målgruppen är asylsökande och nyanlända - men även personer som varit i Sverige en längre tid, men inte etablerat sig. En insats som bland annat genom att aktivt söka upp målgrupperna fångar upp behov som är hälsorelaterade och ge stöd eller hänvisa rätt.
- **Hälsospåret Markaryd** - växte fram under det tidigare nämnda FRAMSAM-projektet . En gemensam insats som inledningsvis bestod av en hälsovecka där kommunen, vårdcentralen och polisen informerades om olika aspekter på hälsa och vård.
  - » Har lett till en permanent insats kallat Hälsospåret som erbjuds alla deltagare i samhällsorientering och sfi.
- **Utbildningsinsats i traumabemötande** genom Linnéuniversitetet - för de som möter utrikes födda. Aktualiserades utifrån ökande psykisk ohälsa hos skyddsbehövande från Ukraina, men även asylsökande från andra länder. Genomfördes i samverkan mellan Linnéuniversitetet, Väv Kronoberg tillsammans och Länsstyrelsen (finansiar).
  - » Ledde till att deltagarna kände sig stärkta i sin roll, med kunskap om hur möta traumatiserade utrikes födda, lyssna in, identifiera tecken samt hänvisa vidare till rätt instans.

Utifrån statistik som visar på invånare 16-84 år som besväras av ängslan, oro och/eller ångest var andelen utrikes födda exklusive EU/EFTA i Kronoberg i förhållande till riket högre 2018. Statistiken för 2023 har en viss osäkerhetsgrad, men indikerar inga större förändringar. Figur 8 visar statistik för samtliga invånare i Kronoberg.

Figur 8. Invånare 16-84 år som besväras av ängslan, oro och/eller ångest, andel (%). Källa KOLADA.

Figur 9 visar på hur stor andel, som är utrikesfödda, av samtliga invånare i Kronoberg som besväras av ängslan, oro och/eller ångest.

Figur 9. Utrikes födda invånare 16-84 år som besväras av ängslan, oro och/eller ångest, andel (%). Källa KOLADA.

Med hänvisning till de utmaningar som funnits under perioden såsom en pandemi, som ledde till isolering av människor, förlust av jobb och även familj, den försämrade ekonomin som ledde till ökade priser och sämre förutsättningar att få jobb samt kriget i Ukraina som lett till fler flyktingar därifrån, är situationen bättre än förväntat.

Intressant att notera är dock utvecklingen i Lessebo som visar på en minskning. Det är naturligtvis inte en enskild åtgärd som lett till detta.

Vi vet dock att många hälsofrämjande insatser har gjorts i kommunen och flera av dem har varit i samverkan och utgått från en regional satsning i enlighet med SÖK:ens principer för samverkan.

Ett verktyg för att kunna upptäcka all form av ohälsa tidigt är genom de hälsoundersökningar som erbjuds alla, när de kommer till Sverige. Samverkan i länet har stärkts genom att Region Kronoberg erbjuder hjälp med hälsoundersökningar till vårdcentraler, som så önskar, genom samordningsenheten. Det finns nu även upparbetade kontakter med kommunernas skolsjuksköterskor gällande hälsoundersökningar av asylsökande barn.

Hälsosamtalet har på senare år fått större utrymme vid dessa hälsoundersökningar.

Ett annat verktyg är länets samhällskommunikatörer men även sfi-lärare som möter målgruppen på en mer frekvent basis och där ett förtroende växer fram. Detta identifierades bland annat i projektet Hälsofrämjande etablering.

SAMMANFATTANDE KOMMENTARER – DELMÅL 1

Genom olika insatser och åtgärder, bland annat de som beskrivs ovan har förutsättningarna för att upptäcka ohälsa på ett tidigt stadium ökat. Det kan konstateras att det även genomförts insatser riktade till de som möter målgruppen, vilket sannolikt ger bättre förutsättningar för dessa att upptäcka ohälsa samt att de fått ökad kännedom om vart hänvisning kan ske.

Delmål 2 – Stärkta förutsättningar att erbjuda det stöd asylsökande och nyanlända behöver för en god hälsa.

Utgångsläget 2018

Det konstaterades ett behov av information och utbildning till asylsökande och nyanlända om vård, egenvård och hälsa. Detta då målgrupperna i högre utsträckning än andra kontaktar fel del av vården. Målgruppen själv upplevde det också svårt att få den vård de behövde, dels då de hade svårt att göra sig förstådda, dels inte upplevde att de togs på allvar. Utifrån det konstaterades behov av stöd och/eller kompetensutveckling för vårdpersonal och andra som möter målgruppen för ökad förståelse.

Så här har det gått

Inom hälsa har det i länet arbetats intensivt med att genomföra åtgärder, insatser och projekt kopplade till delmål 2. Några av dessa insatser presenteras kort här:

- **Kompetensutveckling av kommunikatörer** inom ramen för samhällsorientering och i samverkan med föreningen Noaks ark Småland och Halland- att samtala om det som är svårt kopplat till sexuell och reproduktiv hälsa.
- **Migrationsverkets förstärkta insatser på mottagningssamtal.** Asylsökande och/eller personer under massflyktsdirektivet kallas på

mottagningsamtal där de får information gällande hur vården fungerar här, vart de ska gå till väga för att få hjälp de är i behov av samt kontakt uppgifter till ex. telefonnummer.

- **Region Kronobergs samordningsenhet kan bistå vårdcentraler** som önskar stöd med hälsosamtal för asylsökande.
- **Forskningsprojekt: "Utvärdering och utveckling av IOP⁸ – verksamhet för folkhälsa och integration"** Växjö kommuns satsning på IOP är att samverka med idéburna aktörer för att förbättra folkhälsan och bidra till jämlika möjligheter till en meningsfull fritid för underrepresenterade grupper.
  - » Lett till ett IOP mellan Röda Korset och Växjö kommun i stadsdelen Araby
- **Vårdcentralen Dalbo i Växjö har tecknat avsiktsförklaringar** med kommunverksamheter och föreningar i Dalbo och Araby, för att öka kunskapen om och stärka hälsan hos befolkningen i området.

Hälsoskolor för målgrupperna initierades redan 2014 via länets vårdcentraler. Det bedömdes ha god effekt och har fortsatt, samtidigt som konceptet utvecklats till att innefatta även andra aktörer såsom familjecentraler.

SAMMANFATTANDE KOMMENTARER – DELMÅL 2

Offentliga organisationer och civilsamhället har sedan 2019 systematiskt arbetat inom ramen för tidiga insatser för asylsökande med att säkerställa förekomst av insatser kring hälsa. Det har lett till att idag ingår hälsoinformation och hälsofrämjande aktiviteter i alla insatser, som finansieras av statsbidrag inom ramen för tidiga insatser för asylsökande. Det rör sig om 8-10 insatser per år, där flera av dessa genomförs i flera kommuner.

Vid utgångsläget 2018 noterades klagomål kring att asylsökande och nyanlända exempelvis kom till akuten med smärre skador eller sjukdom som ej krävde akutvård. Tid bokades på vårdcentraler för åkommor, som kunde behandlats hemma. Det finns ingen tillgänglig statistik men rapporter om detta inkom dock till Länsstyrelsen från olika aktörer.

Länsstyrelsen konstaterar idag att inga sådana signaler hörs och det bedöms inte vara en lika aktuell fråga hos Region Kronoberg idag.

Målgruppen upplevde att de inte togs på allvar i mötet med hälso- och sjukvården. Olika typer av insatser har gjorts, en del riktade direkt till målgruppen, såsom hälsoinformation och hälsofrämjande aktiviteter, genomförda av civilsamhället och offentliga organisationer. Andra har mer syftat till att stärka och stödja de som möter målgruppen, såsom samhällskommunikatörer och personal på vårdcentraler.

⁸Idéburet offentligt partnerskap - [Idéburet offentligt partnerskap - Forum - idéburna organisationer med social inriktning \(socialforum.se\)](https://www.ideburet.se/)

Delaktighet

Delaktighet bör vara utgångspunkten i alla integrationsprocesser. Delaktighet som förutsättning för integration betyder att möjligheter ges till aktivt deltagande i det demokratiska samhället. Integration är en dubbelriktad process. Individen måste vilja och ta eget ansvar för att delta och integreras, samtidigt som övriga i samhället måste ge plats, lyssna och vilja möta asylsökande och nyanlända.

Med den bakgrunden formulerades två delmål, som i sin tur innefattade identifierade utmaningar, där regional samverkan kunde bidra till en förändring.

Delmål:

1. Stärka asylsökandes och nyanländas kunskaper och förståelse kring sina möjligheter, skyldigheter och rättigheter i det svenska samhället.
2. Stärka asylsökandes och nyanländas delaktighet och motverka isolering genom hållbara förutsättningar för civilsamhällets insatser.

Delmål 1 – Stärka asylsökandes och nyanländas kunskaper och förståelse kring sina möjligheter, skyldigheter och rättigheter i det svenska samhället.

Utgångsläget 2018

När uppehållstillstånd beviljas och bosättning har skett genomför kommunerna samhällsorientering som regleras i lag sedan 2010. Trots insatser som görs finns det fortfarande brist på kunskap, vilket uttrycks av kommuner, asylsökande och nyanlända själva men också av aktörer som anordnar olika informationsinsatser som exempelvis civilsamhällesorganisationer.

Så här har det gått

Inom delaktighet har det i länet arbetats intensivt med att genomföra åtgärder, insatser och projekt kopplade till delmål 1. Några av dessa insatser presenteras kort här:

- **Samhällsguidning med familjefokus** – Rädda Barnen i samverkan med kommunerna Alvesta, Lessebo, Uppvidinge och Växjö. Ett antal olika aktiviteter för familjer som syftar till ökad hälsa och delaktighet såsom samhällsinformation och föräldraskapsstöd.

- » Det har lett till en större förståelse för, ett utökat nätverk och den större delaktighet i samhället. Deltagande föräldrar har stärkts i sin föräldraroll och därmed tryggare familjer. Deltagarnas hälsa har också förbättrats avsevärt, både fysiskt och psykiskt.
- **Digital basutbildning för kursledare** inom samhällsorientering och samhällsinformation har tagits fram av projektenhet Kronoberg med finansiering från länsstyrelsen. Utbildningen färdigställdes i september och är nu öppen för att delta i.
  - » Förväntas leda till att kursledare ska få tillgång till metoder och verktyg för att leda kurser och samtal om det svenska samhället.
- **Samhällsinformation i samverkan** - Övergripande regionala satsningar har skett för att möta dessa utmaningar. I samverkan mellan Länsstyrelsen, kommuner, ett flertal civilsamhällesorganisationer och med kunskapsstöd från Region Kronoberg och Arbetsförmedlingen har ett gemensamt koncept för samhällsinformation tagits fram⁹.
  - » Det har lett till ett resurseffektivt sätt att kvalitetssäkra informationen och att alla aktörer inte behöver lägga tid på att göra ett eget program. Positiva reaktioner från både deltagare och anordnare. Används i dag av civilsamhället, av kommuner i sfi och i samhällsorientering. Den sammanlagda bedömningen från dessa är att kunskapen om det svenska samhället har ökat.
- **Samhällsorientering i samverkan** för att kompetensutveckla kommunikatörer inom olika ämnesområden och få en bättre kvalitet och likvärdighet i den SO som ges till nyanlända och ökad tillgänglighet till SO i länet för att underlätta samverkan mellan kommuner.
  - » Det har lett till gemensam kursplan för samhällsorientering i länet, avtalsmall för köp av samhällsorientering mellan kommuner och samverkansavtal mellan kommun och civilsamhälle kommunikatörer som är tryggare i sin roll. Intresse från aktörer utanför länet och föredragits för övriga länsstyrelser i Sverige.

---

⁹Samhällsinformation i samverkan i Kronoberg

SAMMANFATTANDE KOMMENTARER – DELMÅL 1

Det kan konstateras att vi nått långt med att stärka förutsättningarna för målgrupperna att förbättra sina kunskaper om det svenska samhället. Strukturer, metoder och material har tagits fram och används av både kommunala och ideella aktörer.

Arbetet med att sprida material och metoder bör alla parter ta del i samt att säkerställa att det blir en del av rutinerna i mottagandet, etableringen och integrationen av asylsökande, nyanlända och andra som har behov av detta. Ett arbete som resulterat i både ett gemensamt ansvar för innehåll och kvalitet varigenom vi kan erbjuda asylsökande och nyanlända en likvärdig och kvalitetssäkrad kunskap om det svenska samhället och på de områden som målgruppen har störst behov av.

Delmål 2 – Stärka asylsökandes och nyanländas delaktighet och motverka isolering genom hållbara förutsättningar för civilsamhällets insatser.

Utgångsläget 2018

Civilsamhällets betydelse i etableringsprocessen har av både riksdag och regering beskrivits som central, bland annat utifrån att man ser att de ideella krafterna är mycket viktiga när det kommer till att motverka fördomar och skapa nya kontaktytor mellan nyanlända och personer som är etablerade i Sverige.

Vidare visar rapporter från MUCF att det ofta saknas nödvändig kunskap och förståelse för det civila samhället och dess villkor hos politiker och tjänstemän i offentlig sektor. Många organisationer vittnar om en ökad administrativ börda vid ansökningar om bidrag och projektmedel och uppföljningar av desamma, och svårigheter med att planera långsiktigt då många projektmedel betalas ut på årsbasis och sällan flera gånger för samma projekt.

Det konstaterades vidare att mäta delaktighet i samhället är komplext. Ett mätinstrument för att bedöma graden av delaktigheter på längre sikt kan vara att titta på utrikes föddas valdeltagande samt politiska representation i kommunala församlingar.

Så här har det gått

Inom delaktighet har det i länet arbetats intensivt med att genomföra åtgärder, insatser och projekt kopplade till delmål 2. Några av dessa insatser presenteras kort här:

Civilsamhällets förutsättningar

- **Projekt Väv Kronoberg tillsammans**¹⁰ som syftar till att stärka nätverket med finansiering från länsstyrelsen. Det har lett till:

¹⁰[VÄV Kronoberg tillsammans](#)

- » En ökande och fördjupad samverkan inom civilsamhället med allt fler organisationer som ansluter sig och bidrar.
- » Metodiskt inhämtande och spridning av behov och idéer som underlag för framtida prioriteringar i satsningar för målgruppen.
- » Samverkan med civilsamhället i angränsande län.
- » Ökad och början till mer formaliserad samverkan mellan offentliga organisationer och civilsamhället. Samtliga kommuner ingår i nätverket och ett flertal myndigheter samt Region Kronoberg

Direkta insatser för målgrupperna

- **BAS förskola i Ljungby kommun** – stärkande av föräldrarollen genom målgruppsspecifika föräldramöten samt parallell läsning föräldrar och barn.

- » Det har lett till att vårdnadshavare stärkts i sin föräldraroll, relationen mellan och utveckling av det svenska språket hos både föräldrar och barn och relationen mellan dem samt ökad social trygghet och delaktighet i samhället. Modellen har implementerats för alla barn på alla förskolor i kommunen.

- **Samhällsguidning med familjefokus** - samverkan mellan Rädda Barnen, Alvesta kommun, Lessebo kommun och Uppvidinge kommun. Syftar till att skapa nätverk genom sociala aktiviteter, språkinläring och familjemöten mellan nyanlända och svenskfödda.

Sett till antal utrikes födda bland förtroendevalda kommunpolitiker är utvecklingen negativ i länet, men sett till målgruppernas egna bedömningar efter deltagande i olika insatser och åtgärder har kunskaper om det svenska samhället och språket förbättrats och därmed känslan av tillhörighet.

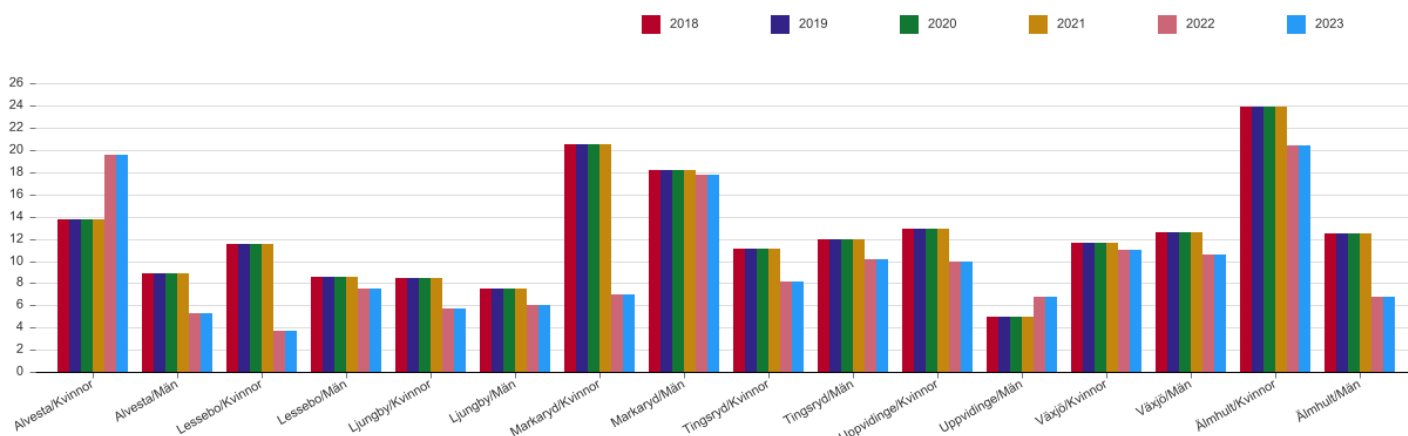
En viktig källa för att följa den utvecklingen är Länsstyrelsens statsbidrag till kommuner och civilsamhälle för att stärka målgruppernas delaktighet och integration. I slutredovisningar av dessa insatser beskrivs målgruppernas egna bedömningar. Länsstyrelsen mottar mellan 15-20 redovisningar per år.

Målgruppernas egen bedömning av ökad tillhörighet konstaterades även genom enkätundersökningen som 2021 genomfördes av Invandrarindex. Det resulterade i Kronobergsbarometern – Röster från nyanlända i Sverige.

Som exempel kan nämnas att under 2023 deltog cirka 1200 asylsökande och skyddsbehövande från Ukraina i tidiga insatser.

Utrikes födda bland förtroendevalda kommunpolitiker får fortsatt betraktas som utvecklingsområden. Sett till valdeltagandet 2022 har utrikes föddas valdeltagande minskat sedan 2018. Det gäller för hela riket.

Statistik avseende utrikes födda bland förtroendevalda kommunpolitiker är resultatet inte tillfredsställande. Det har skett en minskning framför allt de senaste två åren, se tabell nedan.

Figur 10. Utrikes födda bland förtroendevalda kommunpolitiker, andel (%).
Källa KOLADA.

Några positiva undantag finns dock att ta lärdom av. Se utrikes födda kvinnor i Alvesta kommun och utrikes födda män i Uppvidinge kommun. För utrikes födda mäns representation i Markaryds kommun har enbart en marginell minskning skett.

SAMMANFATTANDE KOMMENTARER - DELMÅL 2

Det har i länet tagit ett helhetsgrepp kring att förbättra och stärka civilsamhällets förutsättningar att vara en del i arbetet. Genom länsstyrelsens prioritering av samverkan mellan civilsamhället och offentliga organisationer i utlysningar av statsbidrag bedöms förutsättningarna väsentligt har förbättrats. Det i sin tur har bidragit till bättre möjligheter för utrikes föddas delaktighet i samhället.

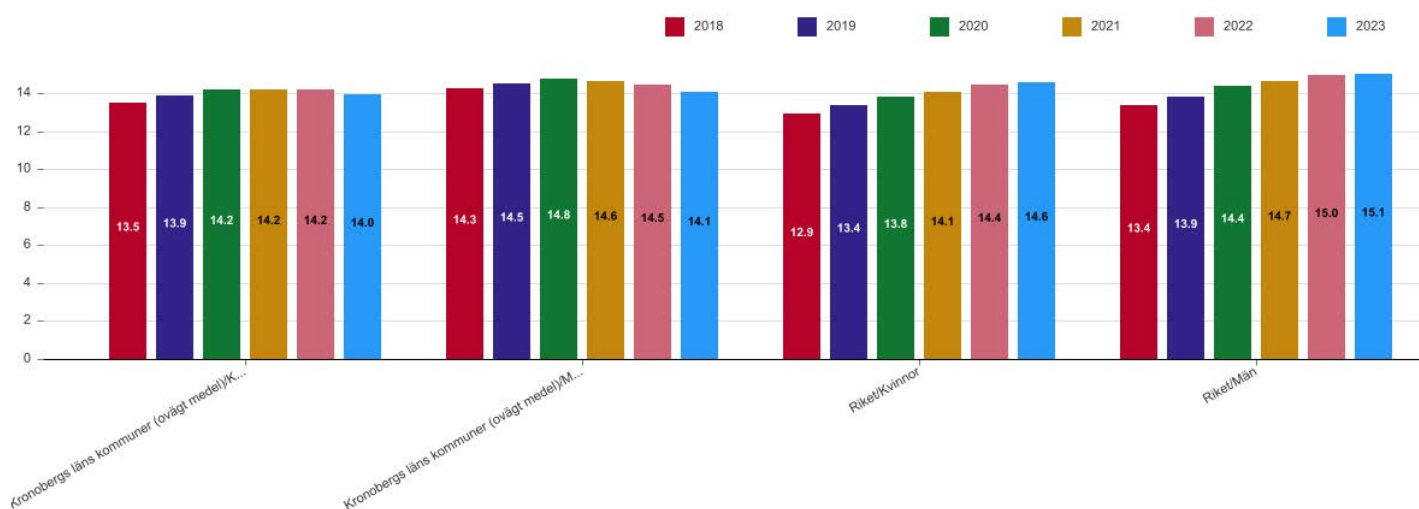
Målgrupperna själva gör bedömningen att känslan av tillhörighet har ökat och får bedömas som en indikator på att stegförflyttningar har skett. Sett till mätinstrumentet - antal utrikes födda bland förtroendevalda kommunpolitiker - för att bedöma graden av delaktighet visar inte på någon förbättring, men däremot att det finns exempel som lärdom kan tas av.

Reflektioner

Vi har tillsammans, inom ramen för SÖK, gjort ett digert arbete med att stärka länets beredskap och kapacitet för mottagande, etablering och integration av asylsökande och nyanlända samt de som varit längre i Sverige men inte etablerats. Vi har åstadkommit positiva förändringar även om det kvarstår utmaningar och fortsatt mycket arbete. Det är i sig en framgång att vi nått hit med samverkan med många olika aktörer. För att finna bästa förutsättningarna för en konstruktiv och effektiv samverkan krävs både tid och resurser, vilket SÖK:ens parter har bidragit med.

Lärdomar har gjorts och förutsättningarna att möta utmaningar har förbättrats. Det visade sig bland annat under våren 2022 när många skyddsbehövande från Ukraina kom till Sverige. Tack vare den etablerade samverkansstrukturen kunde berörda aktörer snabbt ta sin roll och de visste med vem och vilka de skulle samverka för att hantera situationen. Det ledde till att länet gemensamt svarade upp mot den akuta situationen och det har sedan gemensamt arbetats vidare med att lotsa den gruppen in i det svenska samhället. Det nationellt övergripande målet om etablering och integration i arbets- och samhällslivet innebär att individer ska vara självförsörjande.

Intressant och positivt att notera i förhållandet till det målet är statistik över mottagare av ekonomiskt bistånd för Kronoberg, där andelen utrikes födda exklusive EU/EFTA ligger under rikssnittet både vad gäller kvinnor och män. En försiktigt positiv trend kan ses från 2020. Se figur 11.

Figur 11. Utrikes födda exklusive EU/EFTA, andel (%). Källa KOLADA.

Framåtblick

Det är för närvarande få som söker asyl i Sverige, det är förhållandevis få som ges uppehållstillstånd, vilket leder till lågt mottagande av nyanlända. Det är dock viktigt att länets aktörer tar ett ansvar för dem som kommit tidigare och inte har etablerats i samhället – det är fortsatt en utmaning, som bäst möts i samverkan. SÖK:ens målgrupp ändrades genom beslut i forum i oktober 2023 till att omfatta personer som kommit till Sverige utifrån typ av behov och/eller problematik i stället för vistelsetid i Sverige.

Det är vidare viktigt att upprätthålla förutsättningarna för länets beredskap och kapacitet för mottagande, etablering och integration. Situationen kan ändras igen. Det bör tydliggöras att en sådan funktion ska kunna växlas både upp och ner i förhållande till vad som händer i omvärlden. Just nu visar exempelvis Migrationsverkets senaste prognos¹¹ på en viss ökning av antal skyddsbehövande från Ukraina till Sverige.

Arbetet fram till dess att SÖK:en löper ut (2025-12-31) fokuseras främst på de prioriterade samverkansområden¹² som beslutats om vid Forumet i mars 2024. Uppföljning av dessa görs och kommuniceras kontinuerligt till SÖK:ens parter.

Det pågår en dialog om vad som händer efter 2025-12-31 med målsättningen att frågorna fortsatt tas om hand i ett råd för social hållbarhet.

---

¹¹Migrationsverket - Verksamhets- och utgiftsprognos juli 2024

¹²Se bilaga 1 a

Rekommendationer till SÖK:ens parter

- Att konceptet länsdialoger övergår i förvaltning, det vill säga att länsstyrelsen och att länsstyrelsens ansvarar för genomförande 1-2 gånger årligen.
- Att den digitala dialogen "Aktuellt om integration" övergår i förvaltning, det vill säga att länsstyrelsen och att länsstyrelsen ansvarar för genomförande 4-6 gånger årligen. Att Migrationsverket, Arbetsförmedlingen och Region Kronoberg medverkar med aktuell information från sitt perspektiv. Antal tillfällen ska kunna utökas omedelbart om situationen så kräver.
- Att resultatet av projektet, Att mäta mottagande, etablering och integration i Kronoberg – kartläggning och sammanställning av statistik på kommun- och länsnivå, fortsatt följs och bevakas inom Rådet för social hållbarhet
- Att fortsatt stöd till civilsamhället främjas, följs, bevakas inom Rådet för social hållbarhet
- Att de nuvarande prioriterade samverkansområden utgör utgångspunkt för framtida samverkan inom ramen för Råd för social hållbarhet. Parallellt ska beredningsgruppen ansvara för omvärldsbevakning kring behov av samverkan.
- Ett slutligt förslag om vad som tas med in i samverkansstrukturen från 2026 ska finnas för SÖK:ens parter att fatta beslut om på forumet i oktober 2025.

Bilaga 1 a

Arbetsmarknad/kompetens

- Förstärka insatser för nyanlända så att fler utbildar/vidareutbildar sig eller kommer i arbete.
- Utveckla dialogen med för att arbetsgivare, såväl privata som offentliga, för att fler ska rekrytera nyanlända.

Hälsa

- Vidareutveckla och förstärka arbetssätt som underlättar tidig upptäckt av ohälsa.

Delaktighet

- Vidareutveckla insatser som främjar ett tryggt och jämställt föräldraskap.
- Inom de prioriterade samverkansområden ska samtliga parter verka för att säkerställa att en spridning av insatser, resultat och erfarenheter görs.

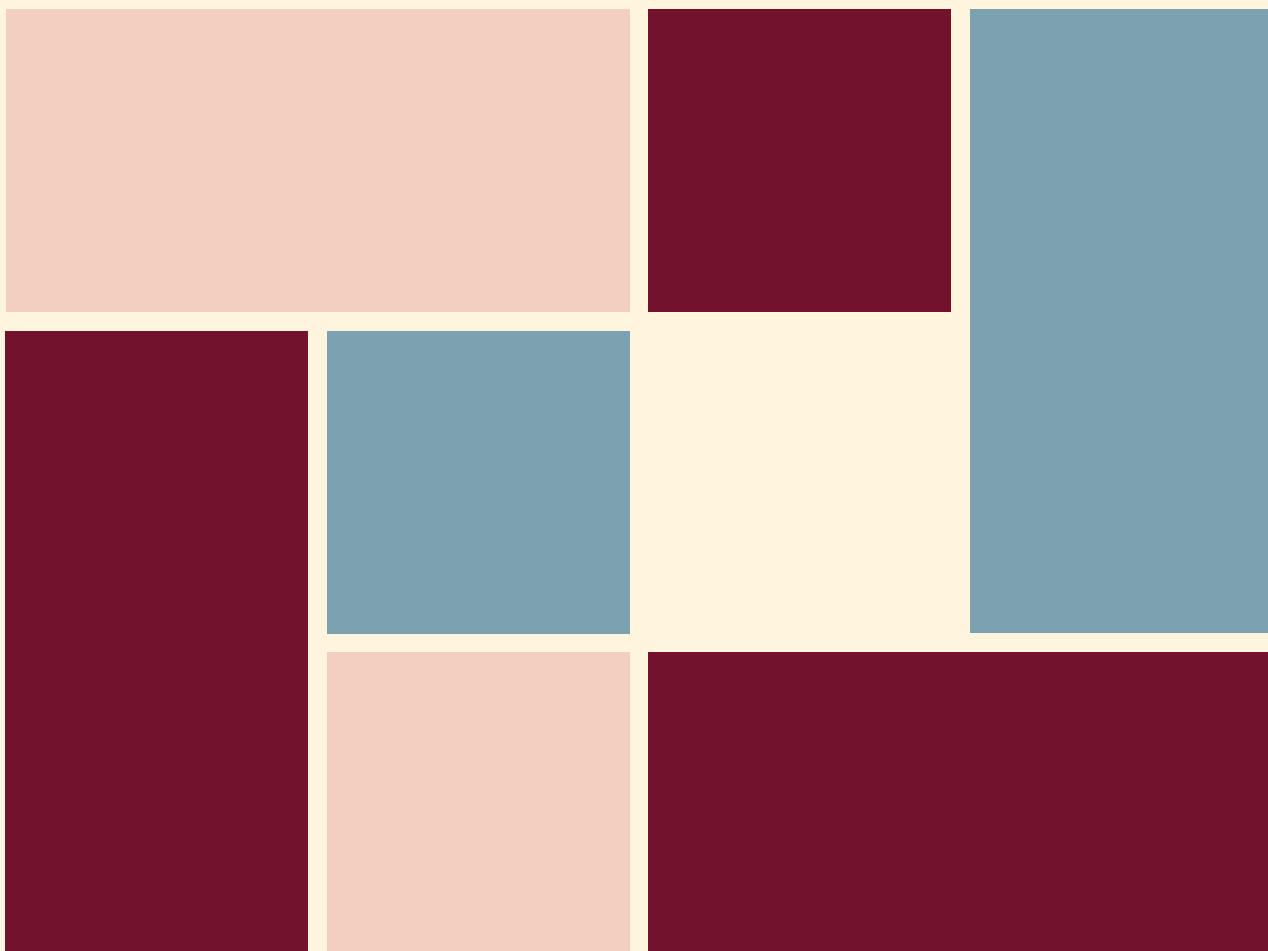
Bilaga 1 b

Principer för samverkan

- främja samverkan inom och mellan regionala och lokala aktörer, med utgångspunkt i individers olika behov och förutsättningar
- arbeta efter en tydlig ansvars- och rollfördelning samt identifiera och involvera samtliga relevanta parter, där varje part tar ansvar för att överbrygga insatser sinsemellan även om de inte faller inom ramen för grunduppdraget
- främja samordning mellan samverkande parters strategier och plattformar
- vid behov ta initiativ till förändringar, i exempelvis etablerade arbetsätt, rutiner,
- ansvarsfördelning och finansiering
- identifiera utvecklingsbehov samt prioritera och initiera insatser kopplade till dessa
- dra lärdomar av erfarenheter och resultat från asyl- och etableringsinsatser i länet och i landet
- ta fram och dra nytta av vetenskapligt grundad kunskap och forskning
- jämställdhets-, jämlikhets- och barnperspektiv genomsyrar vårt arbete
- säkerställa förutsättningar för civilsamhällets långsiktiga delaktighet
- att omsätta principerna till konkret handling utgår från att vi har en gemensam förståelse för principernas innebörd och kopplar det till våra parter olik roller och handlingsutrymme. Den förståelsen når vi genom kontinuerlig dialog och fortsatt samverkan.

Foto: Mostphotos.

Länsstyrelsen
Kronoberg

www.lansstyrelsen.se/kronoberg